

จากประสบการณ์ การปฏิบัติงาน ในสถานการณ์ ความไม่สงบในกรุงเทพฯ

วชิราภรณ์ พรไชยะสิทธิ์*

หน่วยตรวจโรคที่ 13 (นตร.13) เป็นหน่วยขึ้นตรงของกองตรวจโรคผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ตั้งอยู่ในพื้นที่กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ เป็นหน่วยที่มีหน้าที่หลักในการตรวจรักษาโรคระดับปฐมภูมิ การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้กับกำลังพลและครอบครัวในพื้นที่ ร.11 และพื้นที่ใกล้เคียงและประชาชนทั่วไป

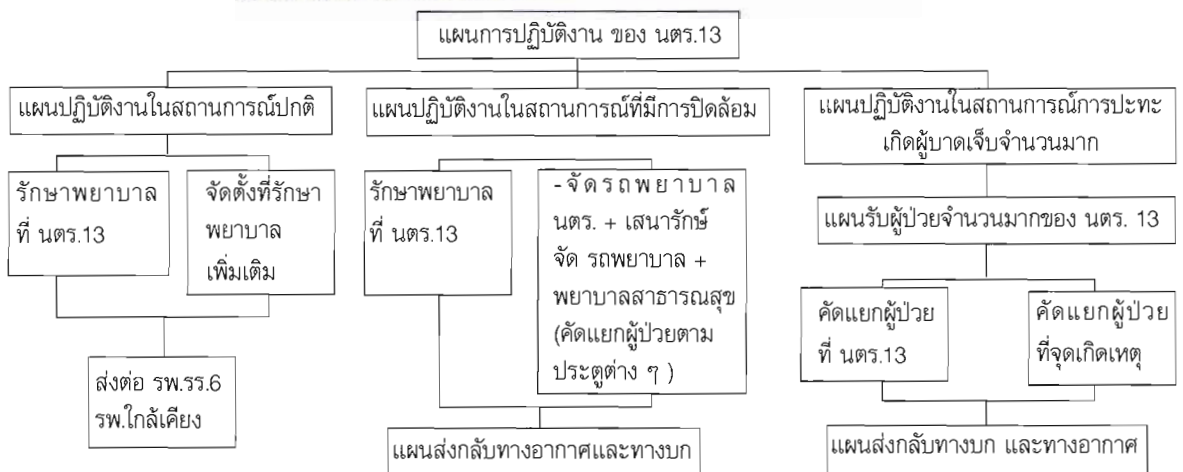
จากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ ตั้งแต่วันที่ 11 มี.ค.53 - 25 พ.ค.53 ที่ผ่านมาผู้เขียนได้มีโอกาสปฏิบัติงานในกรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ ซึ่งเป็นพื้นที่จัดตั้ง ศูนย์อำนวยการรักษาความสงบ (ศอ.รส.) และศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.) โดยปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้บังคับหน่วยตรวจโรคที่ 13 ซึ่งเป็นหน่วยที่มีหน้าที่สนับสนุนด้านการรักษาพยาบาลให้กับ ศอ.รส. และ ศอฉ. สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และเป็นสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์วางแผนการดำเนินงานด้านการพยาบาล เพื่อช่วยเหลือชีวิตกำลังพลและประชาชนอยู่ตลอดเวลา มีการวางแผนงานในการบริการจัดการดูแลกำลังพลที่มาสมทบให้ได้รับการดูแลที่สะดวกรวดเร็วทันทั่วถึง เข้าถึงกำลังพลทุกนาย แต่เนื่องจากกำลังพลที่มาสมทบมีเป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ของหน่วยตรวจโรคมีจำนวนไม่เพียงพอ (8 คน) จึงต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นขั้นตอน เพื่อให้การดูแลกำลังพล มีความเหมาะสม จึงวางแผนงานตั้งแต่วันแรกที่มีการปฏิบัติภารกิจพิเศษ อาทิ แผนเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ ความไม่สงบของหน่วยตรวจโรคที่ 13 โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในหน่วย เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ถ้าเกิดสถานการณ์ที่มีผู้ป่วยจำนวนมาก

ทางหน่วยก็ได้เตรียมแผนรับผู้ป่วยจำนวนมากไว้เช่นกัน เพื่อคัดแยกผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บ ให้ได้รับการดูแลที่เหมาะสมและรวดเร็ว เนื่องจากกำลังพลของหน่วยตรวจโรคที่ 13 มีจำนวนน้อย จึงได้ประสานร้องขอกำลังพลสายแพทย์ มาสนับสนุนด้านการรักษาพยาบาลเพิ่มเติม ทางกรมแพทย์ทหารบก และ รพ.ร.6 หน่วยต้นสังกัด ได้ให้การสนับสนุนชุดแพทย์เคลื่อนที่จาก รพ.ร.6 จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล นายสิบพยาบาล พร้อมรถพยาบาล 2 คัน ชุดศัลยกรรมเคลื่อนที่ รพ.อานันทมหิดล 1 ชุด ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล นายสิบพยาบาล รวม 13 คน/ชุด พร้อมรถศัลยกรรมสนาม ชุดเวชกรรมป้องกันกรมแพทย์ทหารบก ประกอบด้วย นายทหารและนายสิบ 8 คน/ชุด แต่เนื่องจากกรมทหารราบที่ 11 มีพื้นที่กว้างขวางมาก กำลังพลสายแพทย์ ที่มีอยู่ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงในกรณีที่สถานการณ์การปิดล้อม จึงได้ร้องขอเพิ่มเติมไปกับฝ่ายบริการของ ศอฉ. และได้รับการสนับสนุนชุดแพทย์เคลื่อนที่จากสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร 4 ชุดประกอบด้วย พยาบาล 2 คน/ชุด พร้อมด้วยรถพยาบาล 4 คัน และชุดแพทย์เคลื่อนที่จากสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร 3 ชุด ประกอบด้วย พยาบาลชาย และหญิง 2 คน/ชุด พร้อมด้วยรถพยาบาล 2 คัน

นอกจากนี้ ทางหน่วยยังได้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ จากกรมแพทย์ทหารบก และ รพ.ร. 6 เพื่อเตรียมรองรับการเจ็บป่วยของกำลังพลที่มาสมทบ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น ผู้เขียนจึงขอเสนอเป็นแผนผังการปฏิบัติงาน ดังนี้

แผนเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ความไม่สงบของ หน่วยตรวจโรคที่ 13

* พ.ท.หญิง, ผู้บังคับหน่วยตรวจโรคที่ 13, พยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 22

หน่วยตรวจโรคที่ 13 มีหน้าที่ในการดูแลประสานงาน กับ กำลังพลสายแพทย์ ที่มาปฏิบัติงานร่วม และกำลังพลที่มาสวมบท ใน สถานการณ์ความไม่สงบ

การดูแลกำลังพลสายแพทย์ที่บาปฏิบัติงานร่วม

1. ดูแลเรื่องที่พักอาศัย ให้เพียงพอกับกำลังพล เตรียมพื้นที่ ภายใน และภายนอกอาคาร ตามความเหมาะสม โดยขอรับการ สนับสนุน เครื่องนอน จาก ร.11 รอ. และ รพ.ร.6 ขอรับการ สนับสนุนเต็นท์ที่พักจากกรมแพทย์ทหารบก
2. ดูแลอาหาร เครื่องดื่ม ประสานแจ้งยอดการเบิกไปยัง พลาธิการ และทำการแจกจ่าย
3. ประสานเรื่องสวัสดิการต่างๆ ให้กับกำลังพลสายแพทย์ ที่มาปฏิบัติงานร่วมกับ นตร.

การดูแล กำลังพลที่มาสวมบทในสถานการณ์ความไม่สงบ

1. ดูแลด้านการรักษาพยาบาล

- 1.1 ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมหน่วยที่ขึ้นสมทบ เพื่อแนะนำสถานที่ ของ นตร.13 ว่าอยู่บริเวณไหน การเดินทางมาหน่วยตรวจโรคใช้เส้นทางใด เนื่องจากกำลังพลที่มาสวมบท เป็นกำลังพลที่มาจากต่าง จังหวัด บางหน่วยไม่รู้จักพื้นที่ใน ร.11 รอ.
- 1.2 แนะนำ ชุดแพทย์เคลื่อนที่ ที่ประจำอยู่ที่หน่วยตรวจโรค ขั้นตอนการตรวจรักษา และการบริการต่างๆ ของหน่วย
- 1.3 จัดตั้งที่รักษาพยาบาลเพิ่มเติม เนื่องจากกำลังพลกระจาย อยู่โดยรอบพื้นที่ ร.11 รอ.
- 1.3.1 จัดตั้งที่รักษาพยาบาลที่ บก.ศอรส. (ชุดแพทย์จาก รพ.ร.6)
- 1.3.2 จัดตั้งที่รักษาพยาบาลเบื้องต้น ที่ ร.11 พัน.1 รอ. (ชุดแพทย์จากสำนักอนามัย ร่วมกับ นตร.13)
- 1.3.3 จัดตั้งที่รักษาพยาบาล บริการตำรวจ (รพ.ร.6 เป็นผู้ สนับสนุนชุดแพทย์เคลื่อนที่ อีก 1 ชุด)
- 1.4 เตรียมพร้อมในการจัดตั้ง รพ.สนาม เพื่อรองรับผู้ป่วย 30 เตียง

- 1.4.1 จัดเต็นท์พัก และเตียงสนาม สำหรับผู้ป่วย
- 1.4.2 จัดเตรียมรถศัลยกรรม ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ ผ้าตัด และวัสดุเย็บ สามารถเปิดห้องผ่าตัดได้พร้อมกัน 2 เตียง ทำการผ่าตัดทางด้านศัลยกรรม และการบาดเจ็บได้
- 1.5 จัดเตรียมยาให้เพียงพอ ในการรักษาพยาบาลให้กับ กำลังพลที่มีเป็นจำนวนมาก โดยขอรับการสนับสนุนจาก รพ.ร.6
- 1.6 ลงพื้นที่ตรวจรักษาโรคเบื้องต้น ให้กับกำลังพลที่เข้าเวรยาม ที่ไม่สามารถมารับการรักษาที่ นตร. ได้ โดยผู้เขียนได้นำความรู้ ที่ได้ศึกษาจากการเรียนเวชปฏิบัติทั่วไป การรักษาโรคเบื้องต้น มาใช้ในการดูแลกำลังพล
- 1.7 ลงพื้นที่ให้คำแนะนำด้านสุขอนามัย การป้องกันโรคต่างๆ และการเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากความร้อน เนื่องจากเป็นช่วงที่มี อากาศร้อนจัด ทำให้ผู้เขียนรับทราบปัญหาสุขภาพต่างๆ เพื่อนำมา ดำเนินการแก้ไข ร่วมกับ กำลังพลสายแพทย์ที่มาปฏิบัติงานร่วม

1.8 จัดตั้งที่รักษาพยาบาลให้กับกำลังพลที่มาสวมบท สลับ เปลี่ยนกำลังใน ร.11 รอ. โดย กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก ร่วมกับ นตร.13

1.9 หลังสิ้นสุดภารกิจ ให้บริการตรวจรักษาโรค กับกำลังพล ที่มาปฏิบัติภารกิจก่อนกลับเข้าหน่วยงาน

2. เวชกรรมป้องกัน

- 2.1 ขอรับการสนับสนุนเวชกรรมป้องกัน เช่น ยาทากันยุง ,ผงโรยเท้า ผงโรยแมลง จากกรมแพทย์ โดยมีนายทหารฝ่ายอำนวยการกรมแพทย์ทหารบกเป็นผู้ประสานในการเบิก นำมาแจกจ่ายให้ กับกำลังพลที่มาสวมบท ให้เพียงพอ
- 2.2 ผู้เขียน และเจ้าหน้าที่ นตร. ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมหน่วย ทหาร และประสานกับหน่วยเวชกรรมป้องกันกรมแพทย์ทหารบก เข้าพื้นที่ที่มีปัญหา เช่น ยุงมาก แมลงวันมาก เพื่อทำการพ่นหมอก ดวันกำจัดยุง และดำเนินการกำจัดแมลงวัน
- 2.3 จัดการอบรมให้ความรู้ การป้องกันและการให้การรักษา พยาบาลเบื้องต้นในเรื่องโรคฉี่ร้อนและการได้รับอันตรายจาก น้ำกรดและแก๊สน้ำตา พร้อมทั้งแจกแผ่นพับให้ความรู้

3. สุขาภิบาลในที่พัก

ผู้เขียน และเจ้าหน้าที่ นตร. ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมที่พักอาศัย ของกำลังพล พร้อมให้คำแนะนำ

4. การส่งกลับ

ผู้เขียนจะมีการวางแผนร่วมกับนายทหารฝ่ายอำนวยการกรม แพทย์ทหารบก ในการวางแผนการส่งกลับ โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ทาง ส่งกลับทางบก ส่งกลับทางอากาศ

4.1 การส่งกลับทางบก

- ได้จัดทำแผนการส่งกลับทางบกไว้ โดยจัดทำเส้นทาง หลัก,ทางรอง และขั้นตอนในการดำเนินการต่างๆ แจกจ่ายให้ กำลังพลผู้ปฏิบัติงานร่วมได้รับทราบ และทำความเข้าใจ
- ประชุมกำลังพลสายแพทย์ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องแนวทางการปฏิบัติ เพื่อการทำงานที่สอดคล้องกันทั้งในหน่วย ทบ. และ หน่วยงานด้านสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร

4.2 การส่งกลับทางอากาศ

- กรมแพทย์ทหารบก สนับสนุน ชุดส่งกลับทางอากาศ สำหรับติดตั้งที่เฮลิคอปเตอร์
- ประสานงานกับทางฝ่ายบริการ ศอฉ. ถึงแนวทางปฏิบัติต่างๆ
- ประสานงานเจ้าหน้าที่ขนส่งทางอากาศ ถึงแนวทางการปฏิบัติ
- เขียนแผนการส่งกลับทางอากาศ นำเสนอเพื่อขอทำการ ชักซ้อมการส่งกลับทางอากาศ
- ทำการชักซ้อมส่งกลับทางอากาศ โดยทำงานร่วมกัน ระหว่าง กรมแพทย์ทหารบก รพ.ร.6 และนตร.13 ผลการชักซ้อม เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว
- หลังการชักซ้อมเข้าประชุมเพื่อรับทราบปัญหาข้อขัดข้อง และแนวทางการปฏิบัติ เมื่อเกิดสถานการณ์เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ อย่างเหมาะสม และรวดเร็ว

5. งานส่งกำลังบำรุง

5.1 แจกจ่ายยารักษาโรคเบื้องต้น และเวชภัณฑ์ ให้กับหน่วยทหารที่มาสวมบท ทั้งหน่วยทหารที่มีหน่วยเสนารักษ์ และหน่วยทหารที่ไม่มีหน่วยเสนารักษ์ มาด้วย เนื่องจากบางหน่วยมีคำสั่งปฏิบัติงานเร่งด่วน ไม่สามารถเตรียมยารักษาโรคให้เพียงพอกับจำนวนกำลังพล

5.2 มีประชาชนที่ต้องการบริจาคสิ่งของ เครื่องใช้และอยากให้ง่ายใจ กับกำลังพลที่มาปฏิบัติภารกิจเป็นจำนวนมาก ผู้เขียนมีโอกาสลงพื้นที่บ่อยครั้ง ได้รับทราบปัญหา ความต้องการของใช้ในชีวิตประจำวัน จึงได้เสนอแนะประชาชน ผู้มีน้ำใจจะบริจาคสิ่งของให้นำสิ่งของเหล่านั้นมาบริจาคให้กับกำลังพลอย่างทั่วถึง

นอกเหนือจากการปฏิบัติงานที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีการปฏิบัติงาน เพื่อให้หน่วยงานอื่นที่มาปฏิบัติงานร่วมกับ ศอฉ. ได้รับการด้านการรักษาพยาบาลที่ดี อาทิ การบริการตรวจโรคให้กับนักศึกษาที่ประจำที่ ศอฉ. เป็นการการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและกองทัพบก เป็นต้น

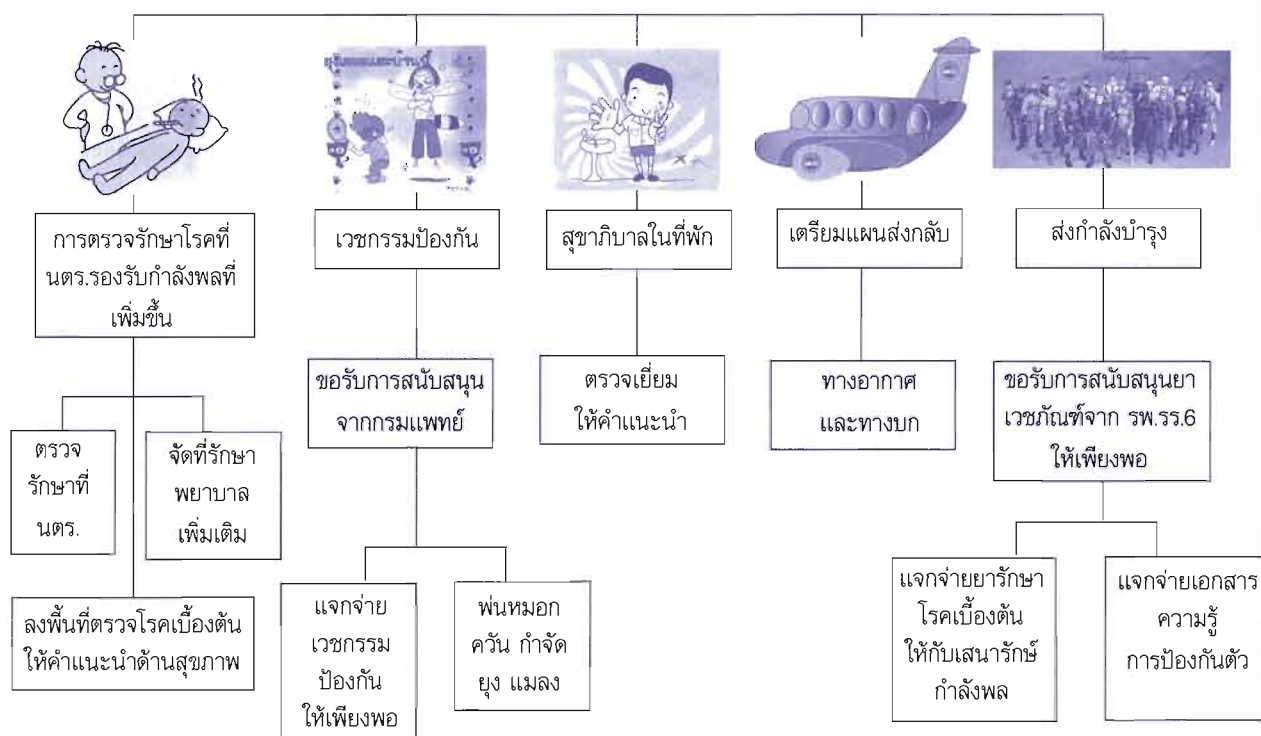
นอกจากการปฏิบัติงานในการกิจพิเศษแล้ว การปฏิบัติงาน

ตามปกติก็ยังดำเนินต่อไปเช่น การเปิดโอพีทีรักษาผู้ป่วยประจำวัน การเยี่ยมบ้าน การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน การอบรมให้ความรู้เรื่องการบาดเจ็บจากความร้อนให้กับทหารใหม่ ของ ร.11 รอ. และโครงการส่งเสริมสุขภาพนอกหน่วยบริการต่างๆ

การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ก็เนื่องจากการสนับสนุนจากหน่วยงานหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเจ้ากรมแพทย์ทหารบก และคณะ ที่มาตรวจเยี่ยมสอบถามปัญหา และสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ รพ.ร. 6 โดย บก.ติดตามสถานการณ์ สนับสนุนยาและเวชภัณฑ์ พร้อมทั้งช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องและสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โดย ผอ.กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก ซึ่งมาตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ เจ้าหน้าที่สายแพทย์ที่มาปฏิบัติงานและให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่หน่วยตรวจโรคที่ 13 และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ได้รับความร่วมมือที่ดี จากฝ่ายส่งกำลังบำรุง ศอฉ.

เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นผู้เขียนขอเสนอแผนผังการดูแลกำลังพลที่มาสวมบทในสถานการณ์ความไม่สงบ

การดูแลกำลังพลที่มาสวมบทในสถานการณ์ความไม่สงบ

ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับ นตร.13 ทุกหน่วยงาน สู้ภัยผู้เขียนรู้สึกภาคภูมิใจ ที่มีโอกาสได้ปฏิบัติงานในฐานะผู้บังคับหน่วยตรวจโรคที่ 13 และมีโอกาสร่วมปฏิบัติการกิจครั้งนี้ ทั้งยังภูมิใจที่ได้นำความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษาและเรียนรู้จากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มาใช้ในการปฏิบัติ ภารกิจพิเศษ ขอขอบพระคุณวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกเป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้การศึกษา อบรม และผลิตพยาบาลกองทัพบก ให้เป็นผู้มีความจงรัก ภักดี ต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความอดทนเข้มแข็ง และมีความสามารถปฏิบัติงานเพื่อรับใช้ประเทศชาติได้